

EDPS

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

EU:n riippumaton
tietosuojaviranomainen

VUOSIKERTOMUS 2020

TIIVISTELMÄ

Lisätietoa Euroopan tietosuojavaltuutetusta on verkkosivustolla osoitteessa edps.europa.eu.

Verkkosivustolta voi myös [tilata](#) uutiskirjeemme.

Waterford, Irlanti - Bryssel, Belgia: Trilateral Research Ltd, Vrije Universiteit Brussel, 2021.

© Suunnittelu ja valokuvat: Trilateral Research Ltd, EDPS ja Euroopan unioni.

© Euroopan unioni, 2021

Jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Mihin tahansa valokuvien tai muun materiaalin käyttöön tai jäljentämiseen, joka ei kuulu Euroopan tietosuojakäytäntöön. Valvojan tekijänoikeudet, lupa on haettava suoraan tekijänoikeuksien haltijoilta.

PRINT	ISBN 978-92-9242-687-3	ISSN -	doi: 10.2804/325200	QT-AB-21-001-FI-C
PDF	ISBN 978-92-9242-660-6	ISSN 1831-0621	doi: 10.2804/802	QT-AB-21-001-FI-N
HTML	ISBN 978-92-9242-621-7	ISSN 1831-0621	doi: 10.2804/907651	QT-AB-21-001-FI-Q

JOHDANTO

Vuosi 2020 oli haastava ja yllätti kaikki.

Pandemia on muuttanut dramaattisesti elin- ja työskentelytapojamme. Se on myös nostanut julkisessa keskustelussa keskiöön kysymyksen perusoikeuksiemme, myös yksityisyyden suojaan ja tietosuojaan liittyvien oikeuksien, roolista ja luonteesta.

Pandemia on tullut osaksi arkeamme. Tietosuojaviranomaisen näkökulmasta pandemia on ollut ennen kaikkea testi. Onkin ollut haastavaa varmistaa, että säännöksiä noudatetaan alati laajenevassa digimaailmassa, ja tarjota viranomaisille, rekisterinpitäjille ja kansalaisille oikea-aikaisia neuvoja pandemian yhteydessä toteutettujen toimien tietosuoja-asioissa.

Euroopan tietosuojavaltuutettu reagoi pandemiaan nopeasti perustamalla sisäisen covid-19-työryhmän, johon kuuluu kaikkien Euroopan tietosuojavaltuutetun yksiköiden ja jaostojen jäseniä. Työryhmä koordinoi ja ennakoii toimia, jotka liittyvät yksityisyydensuojan ja pandemian väliseen vuorovaikutukseen. Euroopan tietosuojavaltuutettu on merkittävässä roolissa EU:n toimielinrakenteessa. Siksi ehdotimme, että viruksen nujertamisessa toimittaisiin Euroopan laajuisesti etenkin kontaktien jäljityssovellusten yhteydessä.

Etätöyöhön siirryttäessä Euroopan tietosuojavaltuutetun piti muuttaa toimintatapaansa voidakseen hoitaa ydintoimintonsa. Suhtauduimme asiaan mahdollisuutena käydä vieläkin tiiviimpää keskustelua sidosryhmien, kuten viranomaisten, kansalaisyhteiskunnan ja tiedeyhteisön, kanssa. Jatkoimme aktiivista tutkimusten tekemistä. Teimme muun muassa tutkimuksen Europolin suurten data-aineistojen käytöstä ja kerroimme Microsoftin tuotteiden ja palvelujen käyttöä EU:n toimielimissä koskevan tutkimuksen tuloksista ja suosituksista, jotka esiteltiin Haagin foorumin toisessa kokouksessa.

Euroopan unionin tuomioistuimen merkittävä Schrems II -tuomio täydensi tietosuojaviranomaisen muutenkin erityisen tapahtumatäyteistä vuotta. Euroopan tietosuojavaltuutettu oli mukana ja osallistui aktiivisesti työhön, jota tuomiosta aiheutui Euroopan tietosuojaneuvostolle, etenkin mitä tulee siirtovälineiden täydentämistä koskevien toimien toteuttamiseen sen varmistamiseksi, että ne ovat yhdenmukaisia henkilötietojen suojan kanssa EU:n tasolla. Samaan aikaan valmistelimme oman strategiamme, jonka tarkoituksena on varmistaa, että EU:n toimielimet noudattavat Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiota.

Kesäkuussa 2020 esittelimme Euroopan tietosuojavaltuutetun strategian toimikaudelle 2019–2024 (Shaping a Safer Digital Future), jonka perustana on **ennakointi**, **toiminta** ja **solidaarisuus**. Tässä hengessä Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdotti muiden aloitteiden lisäksi asiantuntijoiden tukiryhmän (Support Pool of Experts) perustamista tarkoituksena saattaa yhteen Euroopan tietosuojaneuvoston jäsenten pyrkimykset vastata tarpeeseen tehostaa EU:n tietosuojalainsäädännön täytäntöönpanoa.

Toimimme edelleen Euroopan komission, neuvoston ja Euroopan parlamentin luotettavana neuvonantajana niissä useisiin lainsäädännöllisiin ja muihin ehdotuksiin tai aloitteisiin liittyvissä asioissa, jotka vaikuttavat yksityisyyden suojaan ja tietosuojaan liittyviin oikeuksiin. Tässä tarkoituksessa annoimme esimerkiksi lausunnot Euroopan datastrategiasta, tekoälystä ja ehdotuksesta poiketa tilapäisesti sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivistä. Tarjosimme asiantuntemustamme lainsäätäjälle myös oma-aloitteisesti antamissamme lausunnoissa muun muassa datan käytöstä tieteellistä tutkimusta ja terveydenhoitoon liittyviä tarkoituksia varten.

Olemme kehittäneet edelleen seurantaan liittyvää toimintaamme tekemällä analyysejä ja tarjoamalla vertailukohtia, joilla voidaan selvittää yksityisyyden suojaan ja tietosuojaan liittyviä teknisiä kysymyksiä.

Olen erityisen tyytyväinen saadessani esitellä tämän asiakirjan, joka on yhteenveto ja yleiskatsaus kaikesta, mitä olemme tehneet näiden vaikeiden kuukausien aikana. Vuoden 2020 vuosikertomus on osoitus Euroopan tietosuojavaltuutetun henkilöstön sinnikkyyydestä, omistautumisesta ja kovasta työstä. Haluankin kiittää henkilöstöä lämpimästi.

Wojciech Wiewiórowski
Euroopan tietosuojavaltuutettu

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETUN KOHOKOHDAT VUONNA 2020

Vuosi 2020 oli ainutlaatuinen maailmanlaajuisesti ja siten myös Euroopan tietosuojavaltuutetulle. Kuten useiden muiden organisaatioiden, Euroopan tietosuojavaltuutetun oli mukautettava työmenetelmiään työnantajana sekä työtään, sillä covid-19-terveyskriisin aikana käyttöön otettujen kontaktien jäljityssovellusten ja muiden covid-19-viruksen nujertamisessa käytettyjen teknologioiden myötä ihmisten yksityisyyden suojaamisen tarve on lisääntynyt. Vaikka tekniikka on varmasti apuna covid-19-viruksen leviämisen rajoittamisessa, keskeisimpänä tehtävänä on edelleen varmistaa, että ihmisten henkilötiedot ja oikeus yksityisyyteen on suojattu.

Vuonna 2020 Euroopan tietosuojavaltuutettu suuntasi myös kohti uutta. Esittelimme [strategian vuosien 2019–2024](#) toimikaudeksi 30. kesäkuuta 2020. Strategian yleisenä tavoitteena on hahmotella turvallisempi digitaalinen tulevaisuus kolmen peruspilarin ympärille. **Ennakoinnin, toiminnan ja solidaarisuuden** pilareissa hahmotellaan Euroopan tietosuojavaltuutetun toiminnan ohjenuorat ja tavoitteet vuoden 2024 loppuun saakka.

Nämä kolme pilaria ja strategiamme kokonaisuudessaan olivat työmme kantava voima vuonna 2020.

Tietosuoja maailmanlaajuisessa terveyskriisissä

Koronaviruspandemia on osoittanut, että minkä tahansa muun perusoikeuden tavoin oikeus yksityisyydensuojaan ei ole mitään ilman solidaarisuutta. Tämän vuoksi olemme tehneet tiivistä yhteistyötä niin Euroopan tietosuojavaltuutetun toimistossa kuin Euroopan tietosuojaneuvoston, EU:n toimielinten, elinten ja virastojen tietosuojavastaavien sekä muiden eurooppalaisten ja kansainvälisten yksityisyydensuojan ja teknisten asiantuntijoiden kanssa ihmisten ja heidän henkilötietojensa suojelemiseksi.

Ensimmäisenä tähän liittyvänä aloitteenamme perustimme välittömästi sisäisen [työryhmän](#), jonka tehtävänä on seurata ja arvioida aktiivisesti eri valtioiden ja yksityisen sektorin reaktioita koronaviruspandemiaan. Vuoden 2020 aikana covid-19-työryhmä on seurannut ja ennakoinut tulevaa kehitystä, jolla on vaikutusta tietosuojaan ja yksityisyyden suojaan. Näin Euroopan tietosuojavaltuutettu on voinut toimia yksityisyyteen perustuvien reaktioiden katalysaattorina ja eurooppalaisten ja kansainvälisten sidosryhmien vertailukohtana.

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETUN KOHOKOHDAT VUONNA 2020

EU:n toimielinten tietosuojaviranomaisena tuimme EU:n toimielimiä, kun ne yrittivät suojata työntekijöidensä terveyttä yksityisyydensuojaa kunnioittaen, esittelemällä suuntaviivat [ruumiinlämmön mittaamiseen](#), [manuaaliseen kontaktien jäljittämiseen](#) ja [EU:n toimielinten toimintaan työntäjäina](#).

Euroopan tietosuojaviranomainen osallistui myös aktiivisesti alueellisiin ja kansainvälisiin foorumeihin ja otti vetovastuuta kansainvälisillä foorumeilla, kuten tietosuojan maailmankokouksessa (Global Privacy Assembly, entinen International Conference of Data Protection and Privacy Commissioners) ja muissa kokouksissa. Olimme yhteydessä etenkin EU:n kansanterveysalan asiantuntijoihin ja muihin kansainvälisiin organisaatioihin voidaksemme ymmärtää paremmin epidemiologisen seurannan tarvetta ja mitata tarkasti kehitettävien välineiden tehokkuutta ja tarkoitusta henkilötietojen suojan näkökulmasta. Laadimme yhdessä esimerkiksi sisäänrakennettua tietosuojaa koskevat käytännön ohjeet.

Tietosuojalainsäädännön noudattaminen EU:n toimielimissä

Tarvittavien välineiden tarjoaminen EU:n toimielimille

EU:n toimielinten tietosuojaviranomaisena Euroopan tietosuojavaltuutettu tarjoaa toimielimille tarvittavat välineet, jotta ne voivat toimia [asetuksen \(EU\) 2018/1725](#) mukaisesti.

Vuonna 2020 teimme erilaisia aloitteita. Jaoimme esimerkiksi strategia-asiakirjoja, julkaisimme tutkimuksiamme ja vahvistimme yhteistyötämme EU:n toimielinten tietosuojavastaavien kanssa järjestämällä koulutusta, jossa lisättiin tietosuojavastaavien tietämystä tietosuojongelmista ja omasta vastuustaan.

Euroopan tietosuojavaltuutettu käytti nykyisiä ja kehitti uusia välineitä ja edisti tietosuojasäännösten johdonmukaista soveltamista vuonna 2020. Tarkoituksena oli tukea EU:n toimielimiä, jotta ne

näyttäisivät jatkossakin esimerkkiä digitaalisten oikeuksien suojaamisessa ja vastuullisessa tietojenkäsittelyssä toimikauden 2020–2024 strategiaamme **toiminnan** ja **ennakoinnin** pilarien mukaisesti.

Olemme suositelleet EU:n toimielimille välineitä ja julkaisseet niiden, esimerkiksi vaikutustenarvioinnin (Data Protection Impact Assessments), käyttöä koskevia ohjeita ja antaneet asiaankuuluvaa koulutusta, jotta on voitu jakaa tietoja ja asiantuntemusta ja edistää EU:n toimielinympäristön älykästä hallinnointia. Käytössämme on ollut useita menetelmiä, kuten tietosuojan vaikutustenarviointia koskeva DPIA in a nutshell [tiedote](#) ja vaikutustenarviointien toteutustapoja EU:n toimielimissä käsittelevä [raportti](#), johon on kerätty EU:n toimielinten kokemuksia ja hyviä käytäntöjä. Käytimme myös vaikutustenarviointien tarkkoja toteutustapoja EU:n toimielimissä koskevaa kyselytutkimusta ja tietosuojavastaaville suunnattua [videota](#) samasta aiheesta. Niin ikään päivitämme edelleen säännöllisesti Wiki-tietokantaamme. Se on tietosuojavastaavia ja -koordinaattoreja varten marraskuussa 2019 luotu resurssi, joka auttaa heitä toimimaan asetuksen (EU) 2018/1725 mukaisesti. Olemme myös kehittäneet [sähköisen todistusaineiston keräämiseen tarkoitetun työkalun](#) (Website Evidence Collector, WEC) versiota 1.0, jonka avulla tietosuojaviranomaiset, rekisterinpitäjät, tietosuojavastaavat ja verkkokehittäjät voivat varmistaa, että heidän verkkosivustonsa ovat yleisen tietosuoja-asetuksen ja asetuksen (EU) 2018/1725 mukaisia.

Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen valvonta

Käynnistimme EU:n oikeudellisen yhteistyön viraston [Eurojustin](#) valvonnan (12. joulukuuta 2019), ja olemme lisäämässä [Euroopan syyttäjänviraston](#) (EPPO) tietosuojaan liittyvien toimien valvontaa.

Julkaisimme 5. lokakuuta 2020 [tutkimuksemme](#) EU:n lainvalvontayhteistyöviraston ([Europolin](#)) suuresta tietoaaineistohaasteesta eli EU:n jäsenvaltioilta ja muilta operatiivisilta kumppaneilta saatujen tai julkisiin lähteisiin perustuvan tiedustelutoiminnan yhteydessä kerättyjen suurten data-aineistojen

käsittelystä. Kävi ilmi, ettei tietojenkäsittely ollut [asetuksen 2016/794](#) säännösten ja etenkin tietojen minimoinnin periaatteen mukaista. Kehotimme Europolia ottamaan käyttöön kaikki tarvittavat ja asianmukaiset toimet, joilla voidaan lieventää suurten data-aineistojen käsittelystä ihmisten henkilötietoihin kohdistuvia riskejä.

Haagin foorumi

Euroopan tietosuojavaltuutetun perustama Haagin foorumi kokoontui toisen kerran 2. heinäkuuta 2020. Kokouksessa EU:n toimielimet ja muut kansainväliset organisaatiot vaihtoivat tietoja ja vahvistivat neuvottelultaansa ICT-alan palveluntarjoajien, kuten pilvi- ja viestintäpalveluntarjoajien, kanssa. Samassa yhteydessä esittelimme Microsoftin tuotteiden ja palvelujen käyttöä EU:n toimielimissä koskevan [tutkimuksemme](#) tulokset ja suositukset. Niissä korostamme, että kun EU:n toimielimet aloittavat sopimussuhteen IT-palveluntarjoajan kanssa, sopimusehdoissa on vahvistettava toimielinten oikeus valvoa, miten henkilötietoja käsitellään ja miksi.

Schrems II tuomion noudattaminen

Euroopan unionin tuomioistuimen 16. heinäkuuta 2020 antaman [tuomion](#) jälkeen Euroopan tietosuojavaltuutettu julkisti [strategiansa, joka koskee Schrems II tuomion noudattamista EU:n toimielimissä](#). Tuomiossa vahvistetaan muun muassa se, miten merkittävää on, että Euroopan unionista EU:n ulkopuolisiin maihin siirrettävien henkilötietojen suoja pidetään korkealla tasolla. Euroopan tietosuojavaltuutetun strategia sisältää EU:n toimielimille tarkoitetun etenemissuunnitelman, jolla varmistetaan, että nykyiset ja tulevat kansainväliset tietojen siirrot tapahtuvat EU:n tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

Digitaalisten oikeuksien suojaaminen

Euroopan tietosuojavaltuutetun yleisenä tavoitteena on edistää EU:n turvallisempaa digitaalista tulevaisuutta. Työmme lainsäädäntöä

koskevissa kuulemisissa auttaa tämän tavoitteen saavuttamisessa.

Euroopan tietosuojavaltuutettu edistää myönteistä visiota digitalisaatiosta, jonka myötä voimme arvostaa ja kunnioittaa kaikkia ihmisiä toimikauden 2020–2024 strategiamme **solidarisuuden** pilarin mukaisesti. Tämän vuoksi annamme ja esitämme EU:n lainsäätäjille [lausuntoja](#) ja suosituksia siitä, miten niiden aloitteet vaikuttavat ihmisiin ja heidän henkilötietojensa suojaan liittyvään oikeuteensa. Tarkoituksenamme on varmistaa, että lainsäätäjät edistävät aloitteissaan kaikkien digitaalista oikeutta ja yksityisyyttä.

Euroopan tietosuojavaltuutettu on niin ikään kiinnostunut poliittisista aloitteista, joilla edistetään digitaalista itsenäisyyttä. Sillä varmistetaan, että Euroopassa tuotetut tiedot käsitellään EU:n arvojen mukaisesti. Samaan aikaan olemme sitoutuneet auttamaan vahingollisen toimittajariippuvuuden ratkaisemisessa EU:n toimielimissä.

Lausunto EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kumppanuudesta

Euroopan tietosuojavaltuutettu antoi 24. helmikuuta 2020 [lausunnon](#) uusien kumppanuusneuvottelujen aloittamisesta Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa. Euroopan tietosuojavaltuutettu tukee kumppanuutta, joka vahvistaa, että EU ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat sitoutuneet tietosuojan korkeaan tasoon ja EU:n tietosuojasääntöihin ja kunnioittavat niitä. Lausunnossaan Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee sitoutumista perusoikeuksien (kuten tietosuojan) kunnioittamiseen samalla tavalla kuin taloutta ja turvallisuutta koskevissa kumppanuuksissa. Samoin Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee, että etenkin viranomaisen (kuten EU:n toimielinten) muuta kuin lainvalvontaa koskevan kansainvälisen yhteistyön ensisijaiset tavoitteet määritellään ja henkilötietojen siirrot arvioidaan Euroopan unionin tuomioistuimen taloudellisista ja turvallisuuskumppanuuksista antaman [lausunnon 1/15](#) valossa.

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETUN KOHOKOHDAT VUONNA 2020

Lausunto Euroopan datastrategiasta

Euroopan tietosuojavaltuutettu hyväksyi 16. kesäkuuta 2020 [lausunnon](#), jossa korostetaan sitä, että Euroopan datastrategiassa on kunnioitettava EU:n arvoja ja etenkin ihmisten perusoikeuksia, kuten oikeutta tietosuojaan.

Lausunto verkossa tapahtuvan lasten hyväksikäytön torjumisesta

Euroopan tietosuojavaltuutettu antoi 10. marraskuuta 2020 [lausunnon](#) ehdotuksesta poiketa tilapäisesti sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivistä verkossa tapahtuvan lasten hyväksikäytön torjumiseksi. Lausunnossaan Euroopan tietosuojavaltuutettu painottaa, että lasten hyväksikäytön havaitsemiseen, poistamiseen ja siitä raportoimiseen liittyviin toimiin on liitettävä kattava oikeudellinen kehys, joka täyttää Euroopan unionin perusoikeuskirjan [7](#) ja [8 artiklan](#) vaatimukset. Oikeasuhteisuuden periaatteen mukaisesti lainsäädännössä on lisäksi säädettävä selvistä ja täsmällisistä asiaankuuluvan toimenpiteen laajuutta ja soveltamista koskevista säännöistä, joissa asetetaan vähimmäisvaatimukset. Niillä varmistetaan riittävät takeet, joiden avulla henkilötietoja voidaan suojata tehokkaasti väärinkäytösten välttämiseksi.

Lausunto uudesta muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksesta

Euroopan tietosuojavaltuutettu antoi 30. marraskuuta 2020 [lausunnon](#) uudesta muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksesta. Tarkoituksena on varmistaa, että ehdotus tehokkaammasta turvapaikka- ja muuttoliikkeen hallinnasta sisältää tietosuojan vaikutustenarvioinnin, jotta asiaankuuluvat tietosuojavaikutukset voidaan tunnistaa ja niihin voidaan puuttua.

Lausunto eurooppalaisesta terveysdata-avaruudesta

Euroopan tietosuojavaltuutettu julkaisi 17. marraskuuta 2020 [alustavan lausunnon eurooppalaisesta terveysdata-avaruudesta](#). Tarkoituksena on varmistaa, että terveystietojen

vaihtamiseen ja lääketieteellisen ja tieteellisen tutkimuksen tukemiseen tarkoitettulla alustalla asetetaan etusijalle jo sen kehitysvaiheessa henkilötietojen suojeleminen.

Teknologioiden seuranta

Euroopan tietosuojavaltuutetun tavoitteena on olla tunnustettu ja kunnioitettu asiantuntijakeskus, joka auttaa ymmärtämään digitaalitekniikan suunnittelun, käytön ja kehityksen vaikutukset yksityisyyden suojaa ja tietosuojaan koskeviin perusoikeuksiin. Siksi olemme sisällyttäneet tämän toimikauden 2020–2024 strategiamme **ennakoinnin** pilariin. Näin ollen pidimme strategisesti merkittävänä sisällyttää tietosuojan tekninen ulottuvuus työhömmemme vuonna 2020 ja lähitulevaisuudessa. Tietosuojaviranomaisena tutkimme jatkossakin tarkoin teknisen kehityksen mahdolliset riskit ja mahdollisuudet, pyrimme ymmärtämään uusien teknologioiden mahdolliset hyödyt ja kannustamme liittämään sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan innovointiprosessiin.

Esimerkkejä tästä ovat muun muassa osallistumisemme vuonna 2020 vahvojen teknologioiden valvonta-, tarkastus- ja arviointivalmiuksien sekä digitaalisen ekosysteemimme kannalta entistä enemmän ”endeemisten” välineiden, kuten tekoälyn ja kasvojen tunnistuksen, kehitystyöhön.

TechDispatch

Euroopan tietosuojavaltuutettu on jatkanut jo käynnissä olevia aloitteita, kuten [TechDispatch](#)-raporttien laatimista. Tämä aloitettiin heinäkuussa 2019, jotta Euroopan tietosuojavaltuutettu voisi osallistua uusia teknologioita ja tietosuojaan koskevaan ajankohtaiseen keskusteluun. Kussakin raportissa käsitellään jotakin kehittyvää teknologian alaa. Tarkoituksena on antaa tietoa itse teknologiasta, arvioida sen mahdollista vaikutusta yksityisyyden suojaan ja tietosuojaan sekä antaa linkkejä lisätietoihin aiheesta.

Internet Privacy Engineering Network

Euroopan tietosuojavaltuutettu on järjestänyt edelleen (joskin virtuaalisesti) myös [Internet Privacy Engineering Network \(IPEN\)](#) -esitelmia ja -työpajoja, jotka aloitimme vuonna 2014. Ne järjestetään oikeudellisten asiantuntijoiden ja insinöörien välisen kuilun kaventamiseksi tietosuojatoimien täytäntöönpanossa ja yksityisyyden suojaa parantavien teknologioiden tilanneseurannassa. Tässä mielessä kehitämme jatkossakin keskeistä tietämystä siitä, miten välttämättömiä ja kehittyviä teknologioita voidaan hyödyntää yksityisyyden ja tietojen suojaamisessa. Tämä tapahtuu keskustelemalla tiedeyhteisön, yksityisen sektorin innovoijien sekä muiden asiaankuuluvien toimijoiden kanssa.

Euroopan tietosuojavaltuutettu Euroopan tietosuojaneuvoston jäsenenä

Euroopan tietosuojavaltuutettu uskoo, että tietosuojasääntöjen täytäntöönpanon varmistaminen edellyttää aidon eurooppalaisen solidaarisuuden, taakanjaon ja yhteisen lähestymistavan ilmaisemista vahvasti. Uskomme vakaasti tähän ajatukseen ja olemme sisällyttäneet sen toimikauden 2020–2024 strategiamme **toiminnan** pilariin.

Euroopan tietosuojavaltuutettu panee tätä ajatusta täytäntöön myös käytännössä, esimerkiksi Euroopan tietosuojaneuvoston jäsenenä työskennellessään tiiviisti muiden tietosuojaviranomaisten kanssa, jotta tietosuojalainsäädäntöä sovelletaan johdonmukaisesti koko EU:n alueella.

Euroopan tietosuojavaltuutettu [ehdotti](#) kesäkuussa 2020 asiantuntijatukiryhmän (Support Pool of Experts) perustamista Euroopan tietosuojaneuvoston yhteyteen avustamaan tietosuojaviranomaisia monimutkaisten ja voimavaroja vaativien tapausten selvittämisessä. Euroopan tietosuojavaltuutettu avusti Euroopan tietosuojaneuvostoa myös muulla tavoin, esimerkiksi tukemalla Euroopan tietosuojaneuvoston

- yhteistyötä Euroopan komission kanssa vuonna 2020 komission ehdotettuun Google–Fitbit-fuusioon liittyvän ensimmäisen perusteellisen [tutkimuksen](#) yhteydessä
- [lausunnon](#) ja [FAQ:n](#) laatimista heinäkuussa 2020 ensimmäisinä vastauksina [Schrems II tuomion](#) vaikutuksista
- [ohjeiden laatimista asiaankuuluvasta ja perustellusta vastalauseesta \(Guidelines 9/2020 relevant and reasoned objection\)](#).

Tietosuojaan liittyvä kansainvälinen yhteistyö

Toimikauden 2020–2024 strategian **ennakoinnin** pilarissa Euroopan tietosuojavaltuutettu on asettanut tavoitteeksi pysyä valppaana ja tietoisena teknologian ja tietosuojan uusista suuntauksista. Vuonna 2020 Euroopan tietosuojavaltuutettu on käyttänyt edelleen huomattavasti aikaa edistäessään tietosuojan maailmanlaajuisia lähentymistä sekä rajat ylittävää vuoropuhelua. Pandemiaan liittyvistä haasteista huolimatta olemme edelleen vaihtaneet hyviä käytäntöjä ja tietoja kansainvälisten organisaatioiden ja muiden kuin eurooppalaisten keskustelukumppaneiden kanssa. Olemme myös kehittäneet EU:n ja kansainvälisiä yhteistyötoimia ja edistäneet yhteisiä täytäntöönpanotoimenpiteitä ja aktiivista vastavuoroista avunantoa.

Vuonna 2020 olemme pyrkineet tähän tavoitteeseen erilaisilla foorumeilla, kuten tietosuojan maailmankokouksessa (Global Privacy Assembly), Computers, Privacy and Data Protection Conference -kokouksessa sekä kansainvälisten organisaatioiden työpajoissa. Olemme myös vastanneet tietosuojan haasteisiin, joita on syntynyt muun muassa uusien teknologioiden käytöstä covid-19-viruksen torjunnassa ja lainvalvonnassa.

Sisäinen hallinto

Vuonna 2020 Euroopan tietosuojavaltuutetun henkilöstö-, talousarvio- ja hallintoyksikkö on tuellaan varmistanut, että hallinto- ja operatiivisilla ryhmillä on tarvittavat taloudelliset, henkilöstöön liittyvät ja hallinnolliset resurssit ja välineet

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETUN KOHOKOHDAT VUONNA 2020

toimikauden 2020–2024 strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Koronaviruspandemian vuoksi henkilöstö-, talousarvio- ja hallintoyksikön on pitänyt mukauttaa organisaatiota vuoden 2020 aikana toiminnan jatkumisen varmistamiseksi. Olemme siksi kehittäneet innovatiivisen toimintasuunnitelman, jolla edistettiin Euroopan tietosuojavaltuutetun toimintaa ja henkilöstön hyvinvointia etenkin etätööhön valmistautumisessa.

Euroopan tietosuojavaltuutettu on kasvanut edelleen niin taloudellisten resurssien kuin henkilöstönkin osalta. Tämä on vaatinut henkilöstö-, talousarvio- ja hallintoyksiköltä ketteryyttä, joustavuutta ja luovuutta, etenkin koronaviruspandemian aiheuttaman poikkeuksellisen vaikean tilanteen vuoksi.

Henkilöstö-, talousarvio- ja hallintoyksikkö esitteli vuonna 2020 Euroopan tietosuojavaltuutetun henkilöstön hyvinvoinnin parantamiseksi uusia aloitteita, joita ovat esimerkiksi sisäiset valmennus- ja muut tukitoimet. Aloitteita jatketaan vuonna 2021. Näin varmistetaan se, että olemme vastakin sosiaalisesti vastuullinen organisaatio, ja osoitamme todeksi uskomuksemme, että vahvasti hyvinvoiva henkilöstö oppii ja työskentelee tehokkaammin ja on luovempi, sillä on parempia ihmissuhteita ja se on sosiaalisempi sekä lopulta tyytyväisempi työelämäänsä.

Tietosuojasta tiedottaminen

Tietosuojaan kohdistuva yleinen mielenkiinto ja tietosuojaan sitoutuminen sekä tietosuojaviranomaisten työ määrä lisääntyvät koko ajan. Tämä on ollut ja tulee olemaan koronaviruspandemian vuoksi vielä korostetummin tilanne, joka on kiihdyttänyt ihmisten päivittäisen elämän digitalisaatiota entisestään. Ihmiset ovat tietoisempia ja yhä huolestuneempia digitaalisesta jalanjäljestään ja henkilötietojensa suojaamisen tärkeydestä.

Koronaviruspandemian aikana on ollut erityisen tärkeää mukauttaa ja vahvistaa Euroopan tietosuojavaltuutetun läsnäoloa verkossa,

jotta tavoitamme kokonaisvaltaisemmin asiaankuuluvan yleisön ja sidosryhmät. Euroopan tietosuojavaltuutetun tiedotus- ja viestintäryhmä on onnistunut tässä tavoitteessa eri menetelmillä, kuten Euroopan tietosuojavaltuutetun blogikirjoituksilla, sosiaalisen median kampanjoilla ja kuukausittain ilmestyvällä uutiskirjeellä.

Ryhmä keskittyi myös muihin tavoitteisiin ja etenkin Euroopan tietosuojavaltuutetun toimikauden 2020–2024 strategian edistämiseen sekä Euroopan tietosuojavaltuutetun uuden visuaalisen ilmeen kehittämiseen.

Keskeiset tulosindikaattorit

Käytämme useita keskeisiä tulosindikaattoreita (KTI) seurattessamme suorituskyykyämme Euroopan tietosuojavaltuutetun strategiassa asetettujen keskeisten tavoitteiden pohjalta.

Näin varmistetaan, että toimia pystytään tarvittaessa mukauttamaan, jotta työn vaikuttavuutta ja resurssien tehokasta käyttöä voitaisiin lisätä.

Seuraava keskeisten tulosindikaattorien tulostaulu sisältää lyhyen kuvauksen kustakin keskeisestä tulosindikaattorista ja tulokset 31. joulukuuta 2020. Näitä tuloksia verrataan alkuperäisiin tavoitteisiin tai edellisen vuoden tuloksiin, jotka toimivat indikaattorina.

Koronaviruspandemia ja sen kauaskantoiset seuraukset joka tasolla ovat muuttaneet merkittävästi Euroopan tietosuojavaltuutetun toimintaympäristöä ja -olosuhteita. Näin ollen tämä on otettava huomioon tarkasteltaessa keskeisten tulosindikaattoreiden seurannan tämän vuoden tuloksia.

Vuonna 2020 kahdeksasta keskeisestä tulosindikaattorista viiden tavoitteet saavutettiin tai ylitettiin, joissakin tapauksissa merkittävästi. Nämä viisi tulosindikaattoria ovat **KTI 1** eli tekniikan seurantaan ja tietosuojatyöhön liittyvien aloitteiden määrä, **KTI 2** eli monialaisiin ratkaisuihin keskittyvien toimien määrä, **KTI 3** eli kansainvälisellä tasolla käsiteltyjen tapausten määrä, **KTI 4** eli annettujen lausuntojen ja

huomautusten määrä vuonna 2020 ja **KTI 6** eli sosiaalinen median tilien seuraajien määrän kasvu.

matkustusrajoitusten odotetaan jatkuvan, kunnes rokotuskampanja on edennyt riittävän pitkälle.

EU:n toimielinten tyytyväisyyttä ohjeisiin ja saamaansa opastukseen kuvaavaa indikaattoria **KTI 5** ei arvioitu. Suurin osa koulutuksesta ja tapaamisista toteutettiin etänä, ja käyttäjätyytyväisyyttä ei selvitetty palautteiden anonyymiyden varmistamiseen liittyvien teknisten rajoitusten vuoksi. Henkilökohtaisia tapaamisia järjestettiin vuonna 2020 niin vähän, ettei niistä voida tehdä tarkoituksenmukaisia johtopäätöksiä. Tämän vuoksi KTI 5 indikaattoria ei ole arvioitu vuonna 2020.

KTI 7-indikaattori kuvastaa joka toinen vuosi toteutettavan henkilöstön tyytyväisyystutkimuksen tuloksia. Tutkimus tehtiin kesäkuussa 2020 eli kolme kuukautta koronaviruspandemian alun jälkeen epävarmassa ja ahdistavassa tilanteessa. Epätavalliset olosuhteet selittänevät osittain sen, miksi asetettuihin tavoitteisiin ei päästy. Lisäksi osallistumisprosentti oli varsin alhainen (45 %), ja vastaajien joukossa oli paljon uusia työntekijöitä, joiden on saattanut olla vaikeaa vastata joihinkin tutkimuksen kysymyksiin.

Talousarvion toteuttamista koskeva **KTI 8**-indikaattori osoittaa, että vuonna 2020 Euroopan tietosuojavaltuutetulle osoitetuista määrärahoista käytettiin 72,97 prosenttia. Luku on merkittävästi alhaisempi verrattuna talousarvion toteuttamista vuonna 2019 kuvaavaan lukuun, joka oli 92 prosenttia, ja jää reilusti asetetusta 90 prosentin tavoitteesta. Tämä johtuu pääasiassa koronaviruspandemiasta, joka vaikutti dramaattisesti kaikkeen Euroopan tietosuojavaltuutetun toimintaan. Kun Belgian hallitus määräsi maaliskuussa 2020 ensimmäisen sulun, siinä asetettiin ankaria (edelleen voimassa olevia) rajoituksia henkilöstön ja muiden ihmisten liikkumiselle. Tämä vaikutti suoraan työmatkakuluihin ja asiantuntijapalkkioiden korvauksiin, joihin määrärahoista on varattu huomattava osa. Pandemia vaikutti epäsuorasti myös muihin budjettikohtiin (esimerkiksi tulkkauskuluihin). Talousarvion toteuttamiseen vaikuttivat jossain määrin myös muut ulkoiset tekijät (viiveet Montoyerin 30 rakennuksen toimistotilojen saatavuudessa ja suunniteltujen töiden lykkäys). Uskomme, että koronaviruspandemia vaikuttaa merkittävästi myös vuoteen 2021, sillä

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETUN KOHOKOHDAT VUONNA 2020

KESKEISET TULOSINDIKAATTORIT		Tulokset 31.12.2020	Tavoite 2020
KTI 1 Sisäinen indikaattori	Sellaisten tekniikan seurantaa ja käytön edistämistä koskevien julkaisujen kaltaisten aloitteiden määrä, joilla tehostetaan yksityisyyden suojaa ja tietosuojaa ja jotka ovat tietosuojavaltuutetun yksin tai yhdessä muun tahon kanssa organisoimia	9 aloitetta	9 aloitetta
KTI 2 Sisäinen ja ulkoinen indikaattori	Niiden toimien määrä, jotka keskittyvät eri alojen välisiin toimintalinjaratkaisuihin (sisäiset ja ulkoiset)	8 toimea	8 toimea
KTI 3 Sisäinen indikaattori	Niiden kansainvälisellä tasolla (Euroopan tietosuojaneuvosto, asiantuntijakeskukset, OECD, GPEN, kansainväliset konferenssit) käsiteltyjen tapausten määrä, joihin Euroopan tietosuojavaltuutettu on osallistunut merkittävästi kirjallisella aineistolla	42 tapausta	10 tapausta
KTI 4 Ulkoinen indikaattori	Kuulemispyyntöihin vastauksena annettujen lausuntojen/huomautusten määrä (komissio, Euroopan parlamentti, neuvosto, tietosuojavastaavat jne.)	6 lausuntoa 25 virallista huomautusta	10 lausuntoa/ huomautusta
KTI 5 Ulkoinen indikaattori	Tietosuojavastaavien/ tietojenkäsittelykeskusten/rekisterinpitäjien tyytyväisyys yhteistyöhön Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa ja ohjeisiin, myös rekisteröityjen tyytyväisyys saamaansa opastukseen	/	70%
KTI 6 Ulkoinen indikaattori	Euroopan tietosuojavaltuutetun Twitter-, LinkedIn- ja YouTube-tilien Seuraajien määrä. Tulokset 2019: 40 421 (L: 20 357, T: 18 424, Y: 1 640).	62970 (LI: 38400, T: 22493, YT: 2077)	Edellisen vuoden tulokset +10 %
KTI 7 Sisäinen indikaattori	Henkilöstön tyytyväisyys	71%	75%
KTI 8 Sisäinen indikaattori	Talousarvion toteuttaminen	72,97 %	90%

EU:N YHTEYSTIEDOT

Käynti tiedotuspisteessä

Euroopan unionin alueella toimii satoja Europe Direct -tiedotuspisteitä. Lähimmän tiedotuspisteen osoite löytyy verkosta: https://europa.eu/european-union/contact_fi

Yhteydenotot puhelimitse tai sähköpostitse

Europa Direct -palvelu vastaa Euroopan unionia koskeviin kysymyksiin. Palveluun voi ottaa yhteyttä

- soittamalla maksuttomaan puhelinnumeroon 00 800 6789 1011 (jotkut operaattorit voivat periä puhelumaksun),
- puhelinnumeroon +32 2299 9696 tai
- sähköpostitse osoitteeseen https://europa.eu/european-union/contact_fi

Tietoa EU:sta

Verkkosivut

Tietoa Euroopan unionista on saatavilla kaikilla EU:n virallisilla kielillä Europa-verkkosivustolla osoitteessa https://europa.eu/european-union/index_fi

EU:n julkaisut

EU:n ilmaisia ja maksullisia julkaisuja voi ladata ja tilata osoitteessa <https://publications.europa.eu/fi/publications>.

Ilmaisia julkaisuja on mahdollista saada usean kappaleen erinä ottamalla yhteyttä Europe Direct -palveluun tai paikalliseen tiedotuspisteeseen (ks. https://europa.eu/european-union/contact_fi).

EU:n lainsäädäntö ja siihen liittyvät asiakirjat

EU:n koko lainsäädäntö vuodesta 1952 ja muuta tietoa EU:n oikeudesta on saatavilla kaikilla virallisilla kielillä EUR-Lex-tietokannassa osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu>

EU:n avoin data

EU:n avoimen datan portaalien (<http://data.europa.eu/euodp/fi>) kautta on saatavilla EU:n data-aineistoja. Dataa voi ladata ja käyttää uudelleen maksutta sekä kaupallisiin että muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin.

edps.europa.eu

Twitter:

@EU_EDPS

LinkedIn:

EDPS

YouTube:

European Data Protection Supervisor

Sähköpostiosoite:

edps@edps.europa.eu

Euroopan unionin
julkaisutoimisto

